

DEBRECZENI HIRLAP

Előfizetési árak

Melyben:		Vidékre:	
Egész évre	12 korona	Egész évre	20 korona
Fél évre	6 "	Fél évre	10 "
Negyed évre	3 "	Negyed évre	5 "
Egy óra	1 "	Egy óra	2 "

Felelős szerkesztő
Kutasi Imre.

Szerkesztőség Csapó-utca 9. sz.
Kiadóhivatal Csapó-utca 9. sz.
Hirdetések a legméréskeltebb arszámitás mellett vétetnek fel

A névmagyarosítás nehézségei.

Debreczen, febr. 22.

Társadalmi mozgalmaink kétségtelesen egyik legjelentősebbje az, a mely az alkotmányos korszak bekövetkezése óta a névmagyarosítás érdekében megindult.

A névmagyarosítás, amely tudvalevőleg az idegen hangzásu u. n. vezeték-névnek más magyar vezeték-névvel való felcserélésében áll, csak azóta nyert jelentőséget.

Aránylag a vezeték-név viselése sem régi eredetű. A kereszténység kezdete óta, egészen körülbelül a XIII. századig mindenki azt a nevet viselte, a melyet a keresztségben kapott. Ekkor kezdte ugy Magyarországon, mint Európaszerte mindenütt a nemesség, a birtokososztály a vezeték-név felvételét. Az alsóbb néposztályok csak a XIV. században kezdenek elvéte vezetéknevet használni, míg végre a XVI. században az államok polgáraiknak vezeték-névvel való felruházását a nyilvántartás céljaira kötelezővé tették.

Ekkor vált — mint ez a vármegyei lajstromokból kitétnik — a vezeték-név használata Magyarországon is kötelezővé. Kivétel gyanánt csak a zsidók maradtak, a kik magukat a ben, vagy bul szócska (fia) melyet apjuk neve mellé esatoltak, különböztették meg. Ezt az állapotot,

mint ismeretes II. József szüntette meg, a ki 1787-ben kiadott rendeletével őket német vezeték-név felvételére kényszerítette, meghagyván hogy azt egész életükön át megtartsák.

A névváltoztatás egyébként sokáig önkényes volt, míg Ferencz császár, belátván a névnek fontos közigazgatási jelentőségét, meghagyta, hogy névét mindenki csak fontos okoknál fogva és csak helyhatósági engedéllyel változtathatja meg. Ennek az intézkedésnek egyik rejtett célja a nevek magyarosításának megakadályozása volt.

A 48-iki forradalmi kormány felismerte a névmagyarosításnak a magyarosodás ügyére való fontosságát, tömeges engedélyeket adott ki névmagyarosításra, melyeket azonban az abszolút kormány hatályon kívül helyezett. 1861-től megengedték a névmagyarosítást, de a kérvényekre 5 frtos bélyegjárt. Ennek a drága illetéknek eltörlésére, s általán a névmagyarosítás terjesztésére, annak felkarolására alakult a központi névmagyarosító társaság, melynek buzgó működését siker jutalmazta. Az illetéket egy koronára szállították le s a törvény életbelépésének esztendejében 1065 folyamodónak engedélyezték a névmagyarosítást. Azóta 7—800-ra rug évenként a névmagyarosítók száma. — Igaz, hogy ez a szám jelentékeny, de még mindig nem

elég. A névmagyarosítás a magyarság konszolidációjának munkájában az elsőrendű fontosságu. Még mindig tömérdek az idegennevű állampolgár köztünk, aki bármily jó magyar is, valami-bármily vékony válaszfal mégis elválasztja a magyarság törzsétől.

Hogy a névmagyarosítás nem fokozódik a kívánt mértékben, annak oka az, hogy még mindig nincs kellőleg megkönnyítve. Egész csomó okmány szükséges a kérvény felszerelésére, melynek megszerzése mint sok kellemetlenségbe, utánjárásba, költségbe kerül. Tudomásunk van egy esetről, a melyben — épen a névmagyarosító egyesület egy előkelő tisztviselője az ügyében hozzáfutó névmagyarosítónak azt felelte, hogy neki van egy embere, aki az ügyét 36 koronáért nyélbe üti. Ezenfelül a miniszterium hónapokig halogatja akérvények elintézését, ami szintén kedvét szegi a polgároknak.

Az államnak nem illetéket szedni, hanem prémiumot kellene adni a névmagyarosításért. Ne kívánjunk tizféle okmányt, hanem elégedjünk meg a nélkülözhetetlen születési bizonyítvánnyal. Mindenekfelett pedig töröljük el a komikum határába kalandozó bélyegyet és ezáltal tegyük a névmagyarosítást ingyenessé.

Tárcza.

Remekírók Képes Könyvtára.

A Főnyvilusztráló ipar az utóbbi időben csodás haladást tett; a sokszorosításnak mind több reme kezd használatba jönni, a régen még tetemes költségekkel egybekötött reprodukciók helyébe olcsóbbak léptek, úgy hogy ma már az illusztráció szinte nélkülözhetetlen kelléke kezd lenni mindennemű könyvnek. Kezdvé az iskolai olvasókönyvektől — a hol már az ábrázolás is illusztrálva adják — a legfontosabb tudományos munkáig, mindenütt megkívánja a modern olvasó a képdísz, mely az olvasmányt magyarítja, megvilágosítja, a képzelő tehetséget kellemesen foglalkoztatja, a szépérzéknek táppal ad.

Nálunk is elővben vagyunk már ugy az iskolai, mint a tudományos könyvek között az illusztrált műveknek: vannak képes törtéleteink és iradalmi történeteink, művészet-történeteink is készülnék, a Természet-tudományi Társulat is nagy helyet juttat könyveiben a képeknek stb. stb. Csak egy tér az, a hol eddig szerény kísérleteknél többet alig produkáltunk s ez: a klasszikusok illusztrálása. Pedig más nemzeteknek nemcsak egy, hanem négy, öt, sőt tizféle illusztrált klasszikus kiadásuk is van; az egyik (az érzékszervekkel, az érzékszervekkel, foglalkoztatja) tesz közé drágábbnál drá-

gább díszműveket, a másik — a mely nem a gazdag amatőrök csekély körére, hanem inkább a nagyközönség széles rétegeire számít — a reprodukció olcsóbb módjaihoz folyamodik. Angliában vannak pl. illusztrált Shakspeare kiadások, melyek a nagy brit költő összes műveit magukban foglalják és a melyek mégis egy shillingért, mondhatvan krajczárért kaphatók. — Természetes, hogy a képek az ilyen kiadásokban nem állanak éppen magas művésziszin vonalon.

Igen örvendünk, hogy immár a magyar könyvpiacnak is lesznek illusztrált klasszikus kiadásai, és még inkább örvendünk annak, hogy az a cég, a mely közélettelükre vállalkozott, elkerülte mind a két szélsőséget: nem választott olyan költséges reprodukáló módszereket, a melyek a könyvet csak a gazdagok számára teszik hozzáférhetővé, de nem is szált le arra a kezdetleges színvonalra, a melyen az említett egészen olcsó angol kiadások állanak. A Lampel-Wodianer cég, midőn elhatározta, hogy megindítja Remekírók Képes Könyvtárát, bölcsen az arany középutat választotta; nem akart 20—30 forintos díszkötet kiadni, rézkarcokkal és egyéb értékes drága képekkel, hanem, mivel azt kívánta, hogy vállalatát behatoljon a magyar közepes tály minden rétegébe, megelégedett a kevésbé költséges reprodukáló módokkal, de ezekben aztán a leggondosab, a legjobb munkát törekedett nyújtani. Jeles magyar művészekkel készítettett igen izléses rajzokat:

Bihari Sándorral, Garay Ákossal, Gergely Imrével, Hegedüs Lászlóval, Jendrassék Jenővel, Márk Lajossal, Nagy Zsigmonddal, Neogrady Antallal, Réthi Lajossal, Telegdy Lászlóval és Tull Odónnal, melyeket aztán elsőrangú műintézetekkel dolgoztatott ki, vagy, a hogy műnyelven mondják; elchiroztatott. Bőven is bányák a képekkel, és ha tekintetbe vesszük a köteteknek olcsó árát (öt korona egy 25—30 ives, pazar táblájú díszkötésért! Igen csodálkozunk kell, hogy miként bírja meg a vállalat e nagy kiadói költségeket. Megszerezte a kiadó cég Zicny Mihály világhírű Madách-illusztrációit is a Madách kötethez.

Előrebocsátottuk a Remekírók Képes Könyvtárának illusztrációiról szóló észrevételeinket, nem, mintha a könyvben az illusztrációt tartanók legfontosabbnak, de mert a Lampel-Wodianer cég ezzel a vállalattal egy igen fontos terep lépett fel uttörőként. Hogy egyébként a Képes Könyvtár tartalom tekintetben is mindenkép meg fog felelni az ilyen gyűjteményekhez fűzött követelményeknek erről nemcsak maga az elismert jónévű kiadó cég kezkeskedik, hanem az a körülmény is hogy a vállalat szerkesztőjének olyan elsőrangú író sikerült megnyernie, a minő Radó Antal, a ki, hogy kiváló írói kvalitásaival egyesíti a gondos és lelkiismeretes szerkesztő minden kellékétis már megmutatta a vezetése alatt álló Magyar Könyvtárban, melyet rövid idő alatt az ország legnépszerűbb irodalmi vállalatává birt tenni. A szerkesztés munkájának, akik részintbevezető essay-eket írnak az egyes kötetek elé, részint magyarázó jegyzet-

Belföldi dolgok.

= A magyar korona mint védjegy. A magyar szent korona jelvényét eddig csak az ország czimerével volt szabad használni a védjegyeknél. Most azonban Hegedüs Sándor miniszter, a miniszterelnökkel egyetértve, e rendeletet hatályon kívül helyezte és felhatalmazta az összes kereskedelmi és iparkamarákat, hogy ezentúl a védjegyeket, melyeken a magyar szent korona jelvénye látható, hacsak más egyéb okból kifogás alá nem esnek, beajstromozhatják.

= Andrassy Dénes gróf adománya. Andrassy Dénes gróf, a jótékonyágáról ismert főúr, monoki birtokát a kastélylyal együtt följánlotta, hogy ott valami pedagógiai intézetet alapítsanak. A kultuszminiszter megleghangu levélben köszönte meg a gróf áldozatkészségét, a gyógyító pedagógiai szaktanács pedig most határozott, hogy a monoki kastély és birtok milyen emberbaráti célra szolgáljon. A birtokot a Szeretet egyesület kapta meg, melynek Rakovszky István állami számvevőszéki elnök áll az élén. Az egyesület gyógyíthatatlan gyögeelműjűeknek állít otthont, míg a vezetőkről s azok fizetéséről a közoktatásügyi kormány fog gondoskodni. Az alapítandó intézet lakói a birtokon mezőgazdasággal fognak foglalkozni s az egyesület műhelyeket is állít föl, hogy iparcikkeket is készíthessenek.

= A gyomai mandátum. A Győry Elek halálával megüresedett gyomai mandátum — írja az E.— még képviselőjelölt nélkül van, a mennyiben egy jelölt sem kapta meg az egyes községek bizalmi férfai szavazatának abszolút többségét. Szombaton délután Gyomán tehát újból összejönnek a községek, hogy kijelöljék azt, a ki fellépjen a kerületben.

tekkel növelik a kiadás értékét, részint a szöveg pontos megállapításában járnak a szerkesztő kezére. Azok közül kiket erre a célra máris sikerült a kiadónak megnyernie, meg említi a következőket: Abrányi Emil, Alexander Bernát, Ambrus Zoltán, Angyal Dávid, Banóczy József, Balassa József, Beöthy Zoltán, Dóczy Lajos, Endrődi Sándor, Ferenczi Zoltán, Haraszti Gyula, Hegedüs István, Hévési Sándor, Ignóty, Junius (Z. Kiss Béla, Kossuth Ferencz, Negyesy László, Palágyi Menyhért, Rákosi János, Pesti Frigyes, Száz Károly, Váci János és Várady Antal.

Hogy e kiváló írók milyen kedvvel és milyen nemes ambícióval végzik munkájukat, mutatja a Remekírók Képes Könyvtárának most megjelent első hét kötete, melyekbe a bevezetéseket a következők írják: Ferenczi Zoltán, a Kisfaludy Társaság nagy, háromkötetes Petőfi élettrajzáinak szerzője, a Petőfi összes költeményei elé; Alexander Bernát, a philosophia egyetemi tanára, a Budapesti Hírlap országsszerzője ismert Alfája, Shakspeare Remekéi elé; Haraszti Gyula, a francia irodalomnak kolozsvári egyetemi tanára, a legjobb magyar Molière könyv szerzője »Molière Remekéi elé; Junius (Zsáhi K. Béla) az ismert nevű essay író, Kisfaludy Sándor elé; végül Endrődi Sándor, a hírneves költő, Tóth Kálmán válogatott költeményei elé ért lendületes bevezető élettrajzot. Látnivaló tehát, hogy a kiadó cég nem csak ígér nagy neveteket, mint sokszor teszik

Lehet-e a nőknek fedett ruhában menni a bálba?

Debreczen, febr. 22.

Nagysád fájdalmasan panaszkodik, hogy az idén nem mehetett bálba, mert csak fedett ruhája van.

Nos akárki mit beszél, én mégis okos asszonynak tartom Rooseveltnét, az Egyesült Államok elnökének feleségét, a ki egy nem régen adott bál alkalmával kiírta a meg hívóra, hogy a nők fedett ruhában jelenjenek meg!

Tudom, hogy az elnökné oma merész ujtása nem csekély ellenkezésre talál, de legalább napirendben tarja a dekolletálás kérdését.

Az elnökné eljárását állítólag azzal okadolta meg, hogy a hideg időjárás könnyen ártalmára lehetne a csupasz nyak és mellű hölgyeknek, de valóságban erkölcsös ujtási kísérlet akar lenni, melynek keresztül vitele azonban tekintettel a hosszú történelmi multra, hiszem nem egy könnyen fog sikerülni.

Egyelőre nem nagy a lelkesedés az új reform törekvések iránt sem a férfiak, sem a nők körében.

Az elnöknére pedig rossz viczereket csinálnak; nem fiatal csirkének mondják s azt állítják hogy valami titkos rajteni valója van, stb.

De hát mondja meg kérem, miért panaszkodik mindkét nem oly vehemensen a dekolletált ruhákhoz? S valóban nem palástolhatom el megütközésemet Nagysád ama kijelentése felett, hogy az idén nem mehetett bálba, mert csak fedett ruhája van is így csak kinéznék onnan, vagy legalább is csipős és gunyos megjegyzéseknek tenné ki magát.

Csak kérdezzék meg önök is a jobbik lelküket, hogy hát legalább is nem különös és gondolkodóba ejtő állapot ez?

egyek kiadó-vállalatok, hanem valóban megnyerte e nagy nevek viselőit munkatársaiul.

Magáról a vállalat tervzetéről csak elismeréssel nyilatkozhatunk. — Főképen azt tartjuk kiütendő ötletnek, hogy a Lempel Woldianer cég nem szorítkozik a magyar klasszikusokra, hanem felveszi gyűjteményébe a külföldi remekíróit is. Hiszen ma már valóban igen korlátozott műveltségű ember az, a ki megelégszik saját nemzete íróinak ismeretével és nem törekszik a világirodalom legnagyobbjainak megismerésére is, a kik egyébként már fordítások által a magyar nemzet tulajdonává is lettek. Hol van az a művelt ember, a ki, ha remekírókból akar könyvtárt összeállítani, nélkülözni akarna benne Vörösmarty drámái mellett Shakspeare-t? Kisfaludy vigjátékai mellett Moliéret?

Ismételjük, nagyon helyes volt a programnak nyitány megállapítása, és igen örvendünk annak is, hogy a kiadó cég nem riadt vissza attól az áldozattól sem, hogy a már sok részben elavult, régi fordítások helyébe avatott írásokkal újakat is készíttessen. Így a Shakspeare Remekéi című kötetben a Petőfi féle Coriolanus mellett, melyet a vállalat felhasznál, két új fordítás van: O hello melyet Mikos Lajos és Romeo és Julia, melyet Telekes Béla ültetett át nagy sikerrel magyar nyelvre. A legközelebbi sorozat számára pedig Abrányi Emil fordítja Macbeth-et. A Molière-kötetben csupa új fordítás van, melyek szerzői Hévési Sándor és Gabányi

Az erény bűnné, a bűn erénynyé válna; vagy ha e kitételek erősek volnának, mondhatnók, hogy az illem, illetlenség, az illetlenség íjlemmé változik át.

Nem szeretnék erényhős színében feltűnni. De itt egy jelenséggel áll az ember szemben, melyet nem hagyhat szó nélkül.

Hát nem furcsa az, ha véletlenül benyitok Nagysád öltözőjébe s meglátom Öt meztelen karokkal? Micsoda sikoltás és rémes ijedelem fogadna, vagy ha társaságban véletlenségből kigombolóznék egy kisé a bluza, ijedve hozná gyorsan rendbe. A bálban élénben vetekednek önök asszonyok és leányok egyaránt ingerlő meztelenségükkel. Ott nem csak, hogy nem restelkednek, hanem tüntetőleg piacra viszik a bájukat, ott levetítik a szemérmüket.

A két eset közül csak az egyik igaz. Hogy melyik, azt könnyű kitalálni.

Nem hiányozhat a női szépségek és bájok előtt. Elismerem, hogy alig van művészibb alkotás a szép női testnél. Szánandó alak volnék, ha nem volna ez iránt érzékem.

És ha mindazokat, a kik hivatásuk a női meztelenségnek, igazán eszményi és művész szempontra vezetné, nem tudnék ellene szólni semmit.

De ugyan valljuk meg őszintén, hogy hány bállozó férfi tekintti a dekolletált nőt ideális művészi szempontból s viszont melyik nő óhajt meztelenségével művészi élvezetet szerezni?

A lányok azt kiáltják meztelenségükkel a mint Tolstoj mondja: »Válassz engem fiatal ember, engem s ne őt... Nézd gyönyörű vállamat keblemet.« — Mi férfiak megbecsüljük az árut szemeinkkel.

Az asszonyok természetesen szintén hódítani akarnak. S minthogy a jóság, nemesség, szelidség, rendszerezett, takarékoság és egyéb női erények ma nem hatékony cikkeik, hát hatni akarnak az idögekre a meztelenségükkel.

Árpád minden tekintetben jobbat nyujtanak a régi Molière fordítóknál. A további Molière-kötetekben Váradi Antaltól, Heltai Jenőtől és másoktól lesznek új fordítások. Hasonlóképp új fordításban van igérvé már legközelebbre Schiller és Goethe, kiknek válogatott költeményeit Dóczy Lajos fordítja a Remekírók számára. Új és nagyon érdekes lesz a Kossuth válogatott munkái kötet is, mely szintén már a jövő évben fog megjelenni, magától Kossuth Ferencztől összeállítva.

Természetes, hogy az az 50 kötet, melyekre a vállalat most megrendelést nyit, nem öli fel magában az egész magyar és világirodalom minden klasszikusát. Hiszen nevezetesen volna azt állítani, hogy azok a legbelsőbb szellemi kincsek, melyeket a világ költői évezredek óta termelnek, beleternek nem ötven, hanem akár kétszer, akár háromszor ötven kötetbe. A kiadó-cég bizonyára maga is tudja, hogy az 50 kötetben nincs meg minden magyar és világirodalmi klasszikus, de természetes, hogy a gyűjtemény egyes hézagait később ki fogja egészíteni. Mert szeretjük remélni, hogy a Remekírók Képes könyvtára éppen olyan állandó vállalata lesz a magyar könyvpiacnak, a minő ugyanannak a cégnek Magyar Könyvtára; elvégre a remekírók sorozatát soha sem lehet lezárni, mert hála Istennek, nemcsak a külföldi nemzeteinek, hanem nekünk magyaroknak is teremnek még és

De megvelő a kinek vágyva a mérem.

Sul nek, a n mi valar lesz ki szetnek ség, köz aki szerin tekintet bet is, d

Már aestetika nek tartj annyi biz az erköl

És egész vil általános nem botr valóságga

Terz emberek ire hatni mul, a g háttérbe

azok az i kedvezne művei pe tengődnek

Azér egész bál szólják ér

Öngyi ban tbele res bikavi ö különle nekiszalasi öregedett,

fognak ter kik idők követelhet Hogy ped kor igazá közkin. cscs dik a mag mely bizor kőu felszal megengedi

A Re kötetéből meg; mi arany med szép, tiszt a szövege. hivatal ur mást köve végén telj hogy a La kötetet ne ha a vevő nem akkor nát törlesz közt nem c új vállalato a magyar művelődési teni kell a zókkal terj jó könyvel leég vevője

De azért úgy e ha bál után összejönnek megvetőleg nyilatkoznak arról az asszonyról a kinek egy centiméterrel jobban volt ki vágva a ruhája. Ez ismét irigység és álszemerem.

Sulzer szerint csak az tekintendő szépnek, a miben valami jó van, szépség az, a mi valami erkölcsi érzelmeket kelt fel és fejleszt ki; Mendelssohn szerint pedig a művészetnek egyetlen célja az erkölcsi tökéleteség, közel áll ezekhez a felfogásokhoz Kant, aki szerint szép az, a mi hasznosságra való tekintet nélkül tetszik. Idézhetnék még többet is, de nem akarom önt untatni.

Már most akár e fogadjuk ezeket az esztetikai felfogásokat, akár nem, akár szépnek tartjuk a dekolletált ruhákat akár nem, annyi bizonyos, hogy eme divat alapja nem az erkölcsi keramitájával van burkolva.

És csodálatos mordja Ön, mégis az egész világ meghódol előtte és e divat oly általánossá vált, mely fölött nem csak hogy nem botránkoznak meg az emberek, hanem valósággal megkövetelik.

Természetes, hogy úgy van, mert az emberek mint érzéki lények elfásult idegeire hatni kell, mert a bestia előtérbe nyomul, a gondolkodó és erkölcsi lény pedig háttérbe szorul. S tapasztalni is, hogy mindazok az intézmények, melyek a bestiának kedveznek, virágznak, az erkölcsi világ művei pedig pártolás hiányában panganak, tengődnek.

Azért tehát asszonyom, csak menjen egész bátran fedett ruhában a bálba, ha megszólják érte, nem az Ön szégyene.

A nagyvilágból.

Öngyilkos bikaviador. Madridban a napokban tébolyt megát Don Gil, az egykor híres bikaviador, nyolczvan éves korában. Az ő különleges fogása volt, hogy a bikákat nekiszalasztotta a lándzsáknak. Ahogy megöregedett, a hatóságok nem adtak neki többé

fognak teremni a jövőben is olyan írónk, a kik idők múltával joggal fognak helyet követelhetni a klasszikus írók sorozatában. Hogy pedig mindenkinek művei, a kit a kor igazán remekíróvá szentesít, valóban közkinccsésé is válhassanak, arról gondoskodik a magyar szerzői jogról szóló törvény, mely bizonyos idő múltán minden író munkáit felszabadítja és bárki által való kiadását megengedi.

A Remekírók Képes Könyvtára ötven kötetből mint említettük, most hét jelent meg; mindegyik táblán ott van a szerző arany medallionszerű aré képe, mindegyiknek szép, tiszta a nyomása, pontos, sajtóhibátlan a szövege. A többi kötetek, mint a kiadóhivatal hirdeti, évenként hatával fognak egy mást követni, úgy, hogy ez a sorozat 1907. végén teljesen be lesz fejezve. Érdekes, hogy a Lampel-Wodianer cég ezt az ötven kötetet nemcsak akkor adja 250 koronáért, ha a vevő egyszerre fizeti meg az árát, hanem akkor is, ha havonta csak három koronát törleszt az árából. Ilyen körülmények közt nem csoda, ha ezt a nagyjelentőségű új vállalatot máris annyira kegyebe fogadta a magyar közönség. Hiába, van nekünk művelődésre vágyó publikumunk, csak érteni kell a módját, hogyan és miy eszközzel térjünk hozzá; az olcsó és a mellett jó könyveknek még van Magyarországon léleg vevőjük.

engedélyt a bikaviadatokra. Don Gil erre kihallgatásra ment a spanyol királyhoz. XII. Alfonz kegyesen fogadta, de engedélyt ő sem adott. Ehelyett nyugodt más állást ajánlott fel neki, melyet az öreg torreador haláláig biven betöltött. Hogy az aggastyánnak mi adott fegyvert a kezébe, nem tudják.

Gyermekek párba. Spanyolország Valera nevű községében történt, hogy két 11 éves fiú, Antonio Gonzales és Pietro Rivas, akik ketten csapták a szelet egy 12 éves leánynak, összeveszttek, s elhatározták, hogy pár bajjal fogják szívügyüket elintézni. Fegyverül a kést választották. A község közelében levő ligetben találkozott a két elkeseredett ellenfél és vak dühvel rontottak egymásnak. Nehány pillanat múlva a kis Antonio szíven szurva, holtan rogyott össze. A fiatal gyilkos teljes lelki nyugalommal maga jelentette be az esetet a bíróságnak.

Véres diákzavargás Kiewben. Tegnapelőtt rendkívül véres és torradalmi jellegű tüntetés volt Kiewben. A katonaság többször rálőtt a tömegre. Az egyetemi hallgatók vörös zászlókat hordoztak körül, amelyekre ez volt írva: Vesszen az abszolu izmus! Éljen a szabadság! Aztán forradalmi dalokat énekeltek. Az utcán véres harc folyt. A katonák megtámadták a diákokat, akik közül sokan elestek. Az egyetemi hallgatók este újabb tüntető körmenetet rendeztek és azt kiáltották: Vesszenek a Romanovok!

Ágyuk a parlamentben. Paraguay, amerikai állam parlamentjében revolvert szegeztek dr. Aceval köztársasági elnök fejének, s úgy kényszerítették lemondásra. A teremben revolverlövesek is dördültek el s mindaddig folyt a lövöldözés, míg a katonaság két géppályt nem szegezett a parlamentnek. Ekkor abbahagyták a parlamenti csatát. Dr. Insfran képviselőt halálra sebesítették, Cobollerre bibornokot a képviselőt is megölték. Az előbbi elnököt, Gonzalez t is erőszakkal távolították el az elnöki székből. Hajóra szállították és száműzték.

Letartóztatott hadnagy. Koppe Kamill osztrák magyar hadnagyot, a ki múlt év októberben Bécsből megszökött, mert a katonai törvényszéknél megindították ellene az eljárást, tegnap Hamburgban letartóztatták. Koppe Hamburgban megismerkedett egy Spitzer Benno nevű pinczérrrel, aki sikkasztás miatt már büntetve volt. Hamburgban hamis néven lakást béreltek egy előkelő szállodában s miután pénzüik nem volt, szédél gésekkel tartották fenn magukat. Mindkettőt elfogták és elhatározták hogy, kiadják az osztrák hatóságoknak.

Egyről-másról.

Vágtat a ló...

Vágtat a ló, megy a hintó
A park csendjét költve neszre.
Öreg gróft szép nejtől
Viszi utja messze-messze.

Az ifju nő merengőn
Int bucsut a nagy erkélyen
S így kiált a távozóhoz:
»Isten veled, kedves férjem!«

És mig arca fehér hamva
Szeme hullé könyét issza,
Ajkaról a sohaj takad:
»Bárcsak sose jönnél vissza!«

A legrosszabb időpontban jött a pemetefüzcukorkákra a megosztás órája, mikor minden ember veszedelmes köhögésben szenved. Szegény Borsy! A rendőrség ugyan csak megborsolta kedvelt piluláit!

Lefőzés. Künn a hegyoldalán levő borház előtt itik a hegy jó levét a pap, a tanító és a jegyző. A jegyző — kissé mámoros fővel — nagyon bele mélyedt a természetlan magyarázásába s a lenyugvó nap piros tányérjára mutatva, feltette a kérdést, hogy megtudnák e mondani a többiek: miért látszik most a nap oly nagynak.

A pap és tanító őszintén bevallották, hogy biz ők nem tudják.

— No, hát azért, mert most vízszintes irányban van velünk! — magyarázta meg a jegyző.

— Hahaha! — kacagott fel a pap. — Most értem én már, hogy miért látszik oly nagynak a jegyző ur füle, mert hogy az is vízszintes irányban áll!

Tevhit. A tanár el van mélyedve tanulmányába, midőn az asztalán levő lámpa nagy durranással felrobban. A gazdasszony rémulten ront be a szobába:

— Az istenért, mi történt?!

— Semmi, — válaszolt nyugodtan a tanár, — csak a lámpám explodált.

— Hát istennek! Már azt hittem, hogy a tanár urat megütötte a guta.

Alkalmazta az életben. Az iskolában arról folyt a beszéd, hogyan ment ment fel halála előtti vasárnapon Jézus számárháton Jeruzsálembe.

Figyelmesen hallgatja a tanító színes előadását egy lögóban járó öt éves fiucska.

A mint az iskolából hazafelé mentek, történetesen egy juhász ballagott végig a falon, számára hátán ülve. Nosza! a kis fiúnak sem kell egyéb, lelkeszakadva fut a mamájához:

— Jaj, mamám! kit láttam!

— Kit, aranyom?

— A Jézus Krisztust; most ment el az iskola mellett, számaron üt, aztán olyan hosszú botja volt!...

Színház.

* **A Sasok.** A Rákosi és Gufi cég egy újabb bohózata került előadásra tegnap este meglehetősen számú közönség előtt. A társ-szerzők e bohózata sok szellemességgel, eredeti ötletekkel és érdekes mellékepeződökkel van készítve.

Meséje egy féltékeny férj körül forog, aki ifju nejét folytonos féltékenységével addig üldözi, míg az végtére is más karjaiban keres vigasztalást. Ekkor aztán a féltékeny férj is kigyógyul átkos szenvedélyéből.

A bohózat minden ízében az, aminek lennie kell. Mulattató, pompás ötletekkel tarkított darab. A társ-szerzők humoruk legjavát vegyítették bele s hogy céljukat elérték, igazolja a folytonos derűtség, mely a nézők térről hangzott fel.

A féltékeny Forray szerepét Szabados játszotta elég sikerülten, bár helyenként nagyon is tragikusan fogta fel a dolgot. Takács Mariska helyre kis menyecske volt s jól alakított. A Sasok közül Odry a csábító szerepében remek alakítást mutatott be. A vén lump Sas Barnabás szerepében Sziklay kellett sok derűtséget. Szőke Sándor discret játéka is diosírtet érdemel. A technikus szerepével Makray igyekezett megbirkózni. Szorgalmát, igyekezetét méltányolni lehet.

A darab teljes sikert aratott s reméljük, hogy mai előadásában telt ház fog győnyörködni.

* **Geyer Stefi körülja.** Geyer Stefikét, ezt a bájos leánykát, a ki varázshegedűjével már eddig is nemcsak a százozsokra menő tömeget hódította meg, hanem koronás főket is hatalmába ejtett, legközelebb üdvözölni fogjuk városunkban is. A fizikailag még kicsiny, de a művészetében már igen nagy »Stefike« hódító körútra indul Magyarországon s turujában meglátogat minket is. Nagy tisztelet éri városunkat ezzel a látogatásával mert Geyer Stefi úgy szólván csak az első rendű zenei metropolisokat kereste fel művészetével. És vajjon minek köszönhetjük a kis Stefi látogatását? Annak, hogy a »Rivierán« himlő járvány ütött ki, mely miatt a művész ottani szerződését felbontani volt kénytelen. És felszabadulván kötelezettségeitől, mi sem természetesebb, hogy Stefike szívesebben engedett azoknak a kedves felhívásoknak melyeket hazájának számtalan városaiból kapott, mint azoknak, a melyek külföldről érkeztek hozzá. Hallani fogjuk tehát mi is az ő varázshegedűjét a mi kétség kívül ünnep lesz reánk nézve, a kik oly ritkán részesülhetünk az ilyen abszolút zenei élvezetben.

* **A nyári állomás.** Még ma sincs eldöntve, hogy kié lesz hát a nyárra M. Sziget. Ugy Komjáthy, mint Makó ragaszkodnak hozzá, Festetich Andor orsz. színészeti felügyelő Debreczenben azt az ígéretet tette, hogy rendezni fogja ezt a vitás ügyet. Komlóssy Arthur főjegyző, mint a színiügybizottság elnöke tegnap levelet kapott Festetichtől, melyben értesíti, hogy a debreczeni színtársulat részére nyári állomásul Orósházát akarja megszerezni, hol a színikört most építik. Igéri, hogy ez ügyben március 1. re értesítést fog küldeni. Az ügy tehát ezideig nem kerül tárgyalás alá.

* **Meddig marad a színtársulat?** A debreczeni színtársulat rendszerint május első hetében végzi be előadásainak sorozatát. Az idén egy héttel tovább marad a társulat s az utolsó a Komjáthy színtársulatának bucsuelőadását május 15 én tartják meg. Március 23 án azonban már távozik Debreczenből a társulat tagjainak nagyrésze és helyüket azok az ujjak foglalják el, akiket Komjáthy János kassai színtársulatához szerződttetett.

* **Zsába.** Ez a minden ízében kitűnő bohózat színházunkban a jövő héten csütörtökön fog először színre kerülni s azután pénteken és szombaton megismételik. Ezen öt letekben és kaczagtató jelenetekben igen gazdag darab szellemes csevegéseivel mesze tulszárnyalja a jelenkor hasonló irodalmi termékeit, úgy hogy bátran mondhatjuk, mi

szert ilyen pompás bohózat husz éve sem látott napvilágot. Színtársulatunk erősen készül az előadásra s teljes igyekezettel rajta van, hogy ezt a kitűnő darabot kitűnő előadásban is mutassa be a közönségnek. A főbb szerepek Komjáthy János, Sziklay Miklós, Bartha István, Fái Flóra, Breznai Anna és Takács Mariska kezeiben vannak.

Zavargás egy temetésén.

— Saját tudósítónktól. —

Budapest, febr. 22.

Különös eset történt — mint nekünk írják — e hó 19 án Márkusházán egy temetés alkalmával. Gurás György odaváló lakos már régóta kinos betegségben szenvedett s e miatt egy örízetlen pillanatban öngyilkosságot követett el.

A temetésre megtették a szükséges előkészületeket, mikor azonban a halottal a temetőben értek, nagy néptömeg fogadta a gyászoló közönséget azzal a kijelentéssel, hogy nem engedik a halottat a temetőben eltemetni.

Bertalan Ferencz lelkész ekkor szép szóval igyekezett a felizgatott tömeget lecsillapítani, de ennek sem lett fogantaja mert az egybegyűlt nép elálta az utat a halott előtt.

A rokonság és a gyászoló közönség ekkor erőszakkal akartak be hatolni a temetőbe, miközben verekedésre került a dolog s ez alkalommal Sipos Györgyöt és Lovászi Andrást, eihalt rokonait életveszélyesen megszurkálták.

A további verekedésnek a pap vetett véget azzal, hogy a halottat visszavitette a halottasházba s azonnal értesítte a szomszéd községben levő csendőröket, honnan két csendőr érkezett s ekkor a halottat újra kivitték a temetőbe.

A tömeg azonban ekkor is ellenszegült s mindaddig nem távoztak a temetőkapuból amíg a csendőrök a bujtogatókat: Mihala Istvánt, Csur Tamást és Vojkó Sofrámot le nem tartóztatták.

A nyomozás alkalmával kiderült, hogy a tömeget egy Kolein Pipo nevű görög katolikus tanító izgatta fel, így akarván bosszút állani a halottan és a családtagokon akik a görög katolikus vallásról a református vallásra tértek át.

A csendőrség úgy a lázongók, mint Kolein tanító ellen is megtették a feljelentést.

NAPI HIREK.

— **Istentiszteletek.** Holnap, vasárnap az ev. ref. templomokban a következőképen tartanak az istentiszteletek. Nagytemplomban: Dicsőfi József lelkész. Kistemplomban: Szabó Bertalan s. lelkész. Ujtemplomban: Mitrovics Gyula lelkész. Ispótytemplomban: Könyves Tóth Kálmán lelkész. Csapókerben: Kovács János népiiskolai felügyelő. A r. kath. templomban: Délután 6 órakor szt. mise, mondja: Pák Emil. 7 órakor Bösztel Lajos. 8 órakor szt. mise a gymn. növendékek részére. 9 órakor szt. ünnepélyes nagy mise, melyet dr. Wolatka Nándor v.

püspök, prépost plébános celebrál segédlettel utána szt. beszédet tart: Pák Emil 11 órakor szt. mise a Svetits-zárda növendékei és az elemi iskolák részére; mondja: Molnár M. Dezső. 12 órakor szt. mise mondja: Nyári Ignác. Délután 1/3 órakor Keresztény tanítást tart: dr. Wolatka Nándor v. püspök, prépost, kanonok, plébános. 3 órakor keresztúti ájtatosság és szt. olvasó. Az ágost. hitv. evang. templomban d. e. 10 órakor Materny Lajos főesperes tart istentiszteletet.

— **Dr. Bacsoni Lajos siremlékére** újabban a következő adományok folytak be: Major Gyula (Paptamas) Bagdy János (Ap) 2—2 K. Bészterczey Béla (Alsó-Bereczki) 1 K. Illés József (Debreczen) Somogyi Pál (Debreczen) Helle Károly dr. (Debreczen) 20—20 K. Jány Szabó Ilona (Debreczen) Jány Szabó Miklós (Debreczen) 5—5 K, Tóth Béla (Debreczen) 10 K, Kövendi Dénes (N.-Kun-Madaras) 4 K, Németh Péter (Csomonya) 3 kor. A f. é. febr. 15. kimutatott 171 64 K-val együtt összesen 263 64 korona. Debreczen, 1902. febr. 22. — **K a r a i Sándor** főgymnaziumi tanár.

— **A siketnémák javára.** A debreczenben fájálandó siketnémák intézet javára való adakozás céljából Oláh Károly tanácsnok igen lelkes felhívást küldött szét. Nem kérelkedünk, hogy e felhívásokkal kellő foauatja lesz és Debreczen közönsége meleg szívvvel fogja fel a szerencsétlenek ügyét, kiket rossz sorsuk a hallás és beszédől fosztott meg. Soha jótékonyabb cizára nem adhatnak, mint a humánus intézet felállítására. Csak fillérrel járuljon is hozzá, a ki teheti, az eszme testet fog öten. Melegen ajánljuk az eszme pártolását egyletek, hitéletintézetek, társulatok és egyesek figyelmébe.

— **Kinevezés.** Horváth József pénzügyigazgatósági fogalmazó gyakornokot a pénzügyminiszter a debreczeni pénzügyigazgatósághoz fogalmazóvá nevezte ki. E kinevezéssel tehetséges, vasszorgalmu lépett elő. Öszinte örömmel gratulálunk előléptetéséhez.

— **Adakozás a népkönyhán.** A népkönyhára az elmúlt héten következő adományok folytak be: Debreczen város 1000 kor. Ujévi üdvözlöt váltáság 388 kor. 20 fill. Haladás egy löt 100. — Br. Jozánczy Miklósné, öz. Liptay Miklósné, Horváth Istvánné 10—10 korona. Veszprémy Zoltánné 5 kor, Kis Istvánné. V. János (szakértői díj) 3—3 kor. — Kontsek Géza 1 l. kg. vegyes paszuly, Nagy Sándorné 1 tál káposzta. N. N. 1 tál káposzta 1 1/2 kg. szalonna, Kis Istvánné 1 zsák krumpi, Liptay Miklósné 1 zsák krumpi, Csóka József bormérő 1 zsák krumpi, 5 kg. só, Gasparik Pistike 1 kg. zsír, 1/2 liter leves tészta, Biczó D. né 1 tál káposzta 1 kenyér, 3 liter leves tészta, Mórítz Ferencz 5 1/2 kg. szalonna, 4 1/2 kg. füstölt hus. Debreczen, 1902 febr. 21 Szűcs Kálmán négy l. pénzt.

— **Megszökött a családjától.** Szabó János v.-pércsi napszámos nagy nyomorultságban éidegét a családjával. Vegre is megunta a folytonos nélkülözést és feleségét, négy gyermekét odahagyva, eltűnt a háztól azzal a ki jelentéssel, hogy felakasztja magát. A v. percsi előjáróság megkereste a debreczeni rendőrséget, hogyha az elkeseredett férfiú idevetőnött volna, tolonczolják haza illetőségi helyére.

— **R billió a piacon.** Ma reggel ugyan csak zafos jelenetet rögtönzött a piacon egy kakas. Mikepércsről hozta be egy asszony, hogy elárusítsa. A darék tollas állat-

zak meg
tonos rár
szakadt
koltások
sinjén.
telenül
rémületé
egy rend
kedő jó
ki nagy
— M
elné, szo
czenbe,
A jó as
ivott s e
lenül rog
asszony
míg végr
asszony
ryné kés
Szobozsl

— T
ujfalui c
másik c
derült, h
A gyany
esett s a
lotta, hog
tette el
egy pár
fegyvert,
tett oda.
is megin
valószínű
vette el

— L
napzá m
támadta
ésámost
ember a
gekből. A
rencz m
asztán és
madarat
mal letar
átadta a

— I
ács segé
állítólag
vette és
sült. A g
tolt és v
tőlages
kis szer
azt állítj
got akar

— V
valami c
szomszéd
mészáté
rajta, ho
beverie
ládja dí
lakásban
mészatu
előltéig
ral rega

— G
Gasztáv
fáradság
őreg no
társágaz
most —
péztérá
tegap

zak meg volt kötözve a két lába, de a folytonos rángatózás közben egyszer csak elszakadt a kőcsmadzag és a kakas nagy sikoltások között utnak eredt végig a kisvasut sínjén. A tulajdonos sem volt rest s lélek-telenül rohant a tovafutó juttatás után, mely reménytelében szaladt mindennek. Végre is egy rendőr csipte el a helyzet ellen berzenkedő jószágot s visszaadta az asszonynak, ki nagy mérgében az első vevőnek odaadta.

— **Meghiusult vásár.** Szathmáry Sámuelné, szoboszlói lakos, bejött tegnap Debreczenbe, hogy a piacon egyet mást eladjon. A jó asszony reggelire egy kis pálinkát ivott s ettől oly rosszul lett, hogy eszméletlenül rogyott össze a piacon. A szegény asszony esete nagy népcsofóületet idézett elő míg végre a rendesség intézkedett, hogy az asszony az utcáról elszállíttassék. Szathmáryné később magához tért és hazautazott Szoboszlóra, de remélt vásárja meghiusult.

— **Tolvaj inas.** Lichstein Lajos berettyóújfalui csizmadia társas viszonyban volt egy másik csizmadival. Mikor leszámoltak, ki derült, hogy huszonöt pár csizma hiányzik. A gyanu rögtön egy Daróczi nevű tanulóra esett s a csendőrség fagatására ki is vallotta, hogy a csizmákat egy boglyában rejtette el. A csendőrök találtak is a boglyában egy pár csizmát, egy zsák búzát és egy fegyvert, melyeket az enyvesközű inas rejtett oda. A fiút letartóztatták és szülei ellen is megindították a vizsgálatot, mert nagyon valószínű, hogy a fiu az ő tudtokkal követte el a lopást.

— **Letartóztatott orvtámadó** Kiss Ferencz napszámos még három évvel ezelőtt megtámadta Bithlen utcán Csatai János napszámost és úgy elverte, hogy a szegény ember alig tudott felgyógyulni a kapott ütlegekből. A victusos cselekedet máh Kiss Ferencz megszökött és nyomaveszett. Tegnap aztán észrevette Dobos rendőrbiztos a jó madarat a Hatvan-utcánál állomásnál és azonnal letartóztatta. A rendőrség Kiss Ferenczet átadta az ügyészségnek.

— **Elsült fegyver.** Kulcsos Béla 20 éves ács segéd ma délelőtt szüleinek lakásán állítólag revolverét tisztogatta, a melyről nem vette észre, hogy töltve van. A revolver elsült. A golyó a fiatal legény bal mellébe hatolt és veszélyesen megsebezte őt. Az állítólagos gondatlanság meggett ezuttal valami kis szerelmi regény rejlik, mert mások meg azt állítják, hogy Kulcsos Béla öngyilkosságot akart elkövetni, de terve nem sikerült.

— **Bevert ablak.** Dani András cigány valami ok miatt megnehezelt az ő kedves szomszédjára Hamor Mihályra. Cigányter-mészetéből kifolyólag úgy állott bosszút rajta, hogy tegnap este mámoros állapotban beverte az összes ablakait. Hamar és családja dideregve aludták át az éjt a szellős lakásban s reggel bejelentette mérges természetű szomszédját a rendőrségnél. Az ügy eldőltségig a megablaktalanított ablakok papírral ragasztattak be.

— **Szepessy Gusztáv balesete.** Ki ne is merné Debreczenben a jó öreg Szepessy Gusztávot, a tevékeny, fúrge öreg urat, aki fáradságot nem ismerve munkálkodik az öreg honvédek érdekében? Volt idő, mikor társigazgatója volt az István gőzmalomnak, most — az idő változásával — a város házi pénztáránál hivatalnokoskodik. A jó öreg ur tegnap hazafelé igyekezett s mikor a Péter

fián az Egymalom utcához érkezett, hirtelen rosszul lett és lebukott a földre. Az arra járók segítségével lakására szállíttattott. Orvosi vélemény szerint szélhűtés érte.

— **Megverte a gazdáját.** Troper Imre fuvaros ma reggel leszidta a kocsisát Bojk Józsefet, mert a lovakat nem tisztogatta meg kellő gondnal. Bojk nem tűrte szó nélkül a panaszkodó gazda szavait, a miből aztán zajos lármázás lett, a mi azzal végződött, hogy Bojk egy vasvilla nyelével úgy vágta fejbe gazdáját, hogy az eszméletlenül esett össze. Troper az ütés következtében koponya csont repedést szenvedett.

— **A gőzkazánok ügye.** A kereskedelmi miniszter a maga részéről is hozzá akar járulni ahhoz, hogy a törvényhatóságok ügyforgalmát és így a munkaanyagot apaszsa és ezért rendeletet adott ki, amelyben a gőzkazánok ügyét, amelyek eddig a törvényhatósági közigazgatási bizottságoknak ugyan csak sok dolgot adtak, kivette a közigazgatási bizottság ügyköréből. Az erre vonatkozó ügyeket ezután a kerületi kir. iparfelügyelő ségek végzik. Az iparfelügyelőség határozatai ellen beadandó esetleges fellebbezések azonban mint II. fórumhoz, a közigazgatási bizottság elé fognak tartozni.

— **Rákóczy emléke** A Budapesti Egyetemi Kör elnöksége átiratot intézett a debreczeni magy. kir. gazdasági tanintézet halgatószághoz, melyben tudatja, hogy mozgalmat indított a legnagyobb szabadsághős, a dicsőséges erdélyi fejedelem II. Rákóczy Ferencz és hős társai emlékének a megőrzés szennyétől való megszabadítására s legmelyebb eszményi glorificálására végett feliratot terjeszt a magyar törvényhozás elé. A gazdasági tanintézet halgatószága nagy lelkesedéssel csatlakozik e szentügyben megkezdett mozgalomhoz, és ezt a budapesti Egyetemi Kör Elnökségével tudatt.

— **Öngyilkos leány.** Mi adhatta kezébe Harangi Juliánna szobaleánynak az életirtó szert, az örökre titok marad. Ott lakott Varga Emil dr. kerületi orvosnál, hol igen jó dolga volt és mégis megunta az életet. Patkánymérget szerzett és azt felolvasztva, kiürítette. A szerencsétlen leány a kórházba került, hol az orvosi gondoskodás dacára, tegnap iszonyu kínok után kiszenvedett. Hogy miért oltotta ki életét, egy szóval sem említette. Gondolni lehet azonban, hogy ez t m i n d a s z e r e l e m t e v é .

— **Mit árusíthat a zsidó?** A kereskedelmi miniszter elvi jelentőségű határozatként kimondotta, hogy a zsidó-áruipar-éngedeleme alapján csupán régi, értékükben csökkenő árú árusíthatók. A megokolásban kiemeli, hogy a zsidó elnevezés alatt általában kizárólag ócska tárgyak értődök, miért is a zsidó ipar-éngedeleme alapján csupán régi értékükben csökkenő ócska árú árusíthatók. Amennyiben a zsidó-áru új ruhák, művek vagy bármely más új árucikk elárúsításával is foglalkozni kívannak, ebben az esetben a zsidó-áru ipar-éngedeleme kivül tar toznak megfelelő iparigazolványt is váltani. Amennyiben pedig az egyes törvényhatóságok vagy rendezett tanácsú városok által alkotott zsidó-áru ipari szabályrendeletben eset leg olyan intézkedés volna, melynek értelmében a zsidó-áru üzletekben új tárgyak nem tarthatók, illetve nem árusíthatók, ez az intézkedés nem zárja ki azt, hogy a mennyiben a zsidó-áru új árucikk készítésére vagy eladására is megfelelő iparigazolvánnyal

bir, ez utóbb megnevezett ipart más bejelentett vagy bejelentendő helyiségben gyakorolhassa.

— **Merénylet egy tanító ellen.** Törökpecsén a napokban G. A. tanító az ipariskolában előadást tartott s szokása ellenére 7 órán túl a teremben maradt. Az ott levő inas gyerekek erre zugolódni kezdtek s az egyik fiu bunkósbotot vett elő és a tanítóra vetette magát. A tanító elhárította kezével az ütések és rendőrt küldött. Míg a rendőr megjött, az inas kiszökött az iskolából, előbb azonban felugrott a katedrara és újból nekiment bunkósbotjával tanítójának. A tanítótestület ezután rendőri segítség mellé lett kénytelen a tanítást megtartani.

Éhinség Hunyadvármegyében.

Halálba menekült családok.

— Saját tudósítónktól. —

Budapest, febr. 22.

Borzalmas esetek történtek az utóbbi napok alatt a Hunyadvármegyében élő munkanélküli bányamunkások között, a kik közül számosan több mint egy éve munka nélkül léteznek.

Mintegy másfél évvel ezelőtt történt, hogy a kristyori, rudai és boiczai bányákban részben az üzem beszüntetése, részben pedig az üzem redukálása miatt több mint kétszáz bányamunkás munka nélkül maradt. Ezeknek a munkásoknak egy része időközben külföldre ment, más része pedig a petrozsényi bányákban keresett munkát, a hol 40—50 embert csupán kegyelemből vettek fel, de oly esékely fizetéssel, hogy az illetők maguk is alig tudtak megélni balóle, otthon maradt családjuknak pedig éppen semmit nem tudtak küldeni.

A kenyér nélkül maradt munkáscsaládok lassanként eladogatták mindenüket, úgy hogy az utóbbi időben már napokon keresztül éhezett több munkáscsalád. A borzasztó nyomort és éhséget nemelyek már nem tudták tovább tűrni s kétségbeesésük közben öngyilkosságot követtek el.

Rövid idő alatt — mint nekünk írják — négy ilyen nyomorgó család vált meg az élettől. Szingán Antal bányamunkás családja; mialatt a család fő munkakeresés végett távol volt, az anya mérget kevert a tejbe s azt itta meg három gyermekével s valamennyien elpusztultak. Losc Ferencz munkás e hó 15 én szengázzal pusztította el magát és három tagból állott családját. Hasonló módon vetett véget az életének Bua Lázár és felesége is, a kik már teljesen kimerültek a sok nélkülözésben.

A legborzasztalmasabb eset azonban tegnapelőtt történt Podala községben, hol Lami Ilés bányamunkás a feletti elkeseredésében, hogy éhező családjának nem tudott kenyeret adni, éjjel a mikor már a családja aludt egy beretvával elvágta alvó feleségének és két gyermekének a nyakát, ezután pedig felvágta a saját ereit és a szoba gerendájára felkötötte magát.

Másnap nagy vértócsában halva találták az egész családot. — Ezek a tömeges öngyilkosságok arra indították a hatóságokrt hogy a nyomorban szenvedő munkások között kenyeret és ételmi cikket osszsanak ki, a mi hamarosan msg is fog történni.

A kutya.

— Párisi történet. —

Egy ur — esinos bajuszu, fiatal legény — férjnél ment egy 60 éves, de dús gazdag hölgyhöz, akinek feketék a fogai, de csillogó, ragyogó a palotája.

Ez a dolog két év előtt történt, Párisban.

Jules ur azóta sokszorosan megbánta a pénzesábitásait. Eleinte türt, remélt és halgatott, mert a feleségének, hajlott kora mellett, még az egészsége is rossz lábón állott. Remélte tehát, hogy mielőbb bekövetkezik az a valami, ami szabaddá és gazdaggá teszi őt s megjutal mazzra önfeláldozását. Ez a valami azonban egyre késik s talán sok idő telik el, amíg meg történik.

A csalódása nagy volt, mert nem elég hogy szerelmes hitvese is féltékenységgel gyötörte egyre, hanem a férje zsebét is rémséges szűkkeblűséggel tartotta rendben. Soha egyszerre, őt franknál több nem volt együtt a szegény Jules zsebében; kocsit, ló, luxus s mi egymás volt több a kelleténél; — ezen túl azonban nem terjedt a zsugori hölgy gondoskodása.

Egy napon, — a múlt hónap végén — Jules egy kék szemű gyermekkel ismerkedett meg a boulevardon: fiatal édes ajku, alig 16 éves gyermekkel, aki a Folies Bergère színpadán az első sorban tánczol a baletben. Meglátta őt és találkát kért, pillanat műve volt.

— Holnapután este megvárom a színház előtt, aztán átfordulok egész Párizst! — sugta Jules szerelmitasan.

A művész nő mosolygott, aztán bucsut intett és Jules még sokáig állott ott, a tovalibbenő bájos jelenséget csodálva lelkes elragadtatással.

Csak azután hökkent meg, amikor haza felé sietett. Rendezvous! De hiszen ahhoz pénz kell! Neki pedig őt franknál sosinesen több a zsebében. . . . Egész éjjel hánykolódott ágyában: miként szerezzen holnapután estig néhány száz frankot, amire okvetetlen szüksége leszzen? . . .

Másnap, déltájban, madame Jules szorgos arcezal kutató az egész palotában. Talpon volt valamennyi szolga és kómorna, de ami kerestek egyik sem találta.

Mikor Jules egy óra tájban hazajött, sirva tutott eléje szerelmes hitvese:

— Ami elveszett! az én drága Amim! Ezerkétszáz frankért vettem!

Ami az urnó becézett ölébe volt, amely reggel óta eltűnt a házból.

Jules arcán mesteri bánat tükröződött.

— Bizonyos, hogy ellopták a pompás állatot! — mondta nagy határozottsággal.

Az urnó erre még hangosabban zokogott.

— Oh, milyen gonosz a világ! Oh!, . . . Az én drága Amim! az én édes kis Amim! hü egyetlenem! . . . Ezer frankot adnék érte, ha visszakapnám.

Ezer frank?!

Jules komoly arcezal ütött a homlokára.

— Megvan! Azonnal elsietek; közhírré teszem a Petit Journalban, hogy a ki vissza hozza Amit, 1000 frank őrti a zsebébe!

Alig jelent meg Journal esti kiadása, mosolygó ember esőngét be mme Jules palotájába.

— Itt lakik az a hölgy akinek Ami nevű kutyája elveszett? . . .

A mosolygó ur paletottja alól pedig jó ismert ugatás hangzott.

Könyvek . . . örömsikoly . . . és 1000 frank.

Másnap este Jules ur nem jött haza vasorára, pedig éjfélig várták.

Különfélék.

Sienkiewicz Zoláról. A «Quo vadis» szerzője cikket írt a Revue Hebdomadaire-ben s kegyetlenül elítéli benne Zolával.

— Ismerik önök «Föld» jét? Azt hinné az ember, hogy ez a könyv egy francia falu felirása. A falu, ugy-e kérem, házaknak mezőknek, s a meg egy kissé a helyi érdeknek és munkának összesége. Szó sincs róla a számét, és pizok is jelentős részét teszi a falunak, de még sem az egész falut, holott a Zola faluja nem egyéb a trágya és bünök halmozásánál. Nem túlzott az ilyen kép? Nincs-e meghamisítva az igazság? Nem egészen más-e a valóságban a jó és rossz között való arány? Ha nem sajnálná valaki a fáradságot és megszámlolná a francia regényekben szereplő elbukott nőit. De a valóságban ilyen társadalom nincsen! Ez az arány még azokban az országokban sem fordult elő, ahol hajdanában a pogány Vénuszt tisztelték. Ez az, ami főtáborított Zolának óriási tehetsége ellen. Sokkal jobb volna Franciaországra, ha ennek az embernek egyáltalán nem volna tehetsége. Ha francia volnék, — végzi irását a «Quo vadis» szerzője azt mondanám hogy Zola tehetsége országos csapás. Ö öm-mel lánám működése végét.

+ Egy milli mos képvásárlásai. John M. Gates, a híres amerikai pénzkirály nemrégiben egy new-yorki képkiallítást látogatott meg, ahol egy óra lefolyása alatt több mint 400 ezer koronát adott ki képekért. Ezek között van egy eredeti Rembrandt is, amelyi kért 240 ezer koronát fizetett a milliomos alkuvás nélkül. Beszélgetés közben azt mondta a mecénás, hogy:

— Ha van ekkis aprópénzem, legszívesebben képeket veszek rajta.

Gatesnak különben olyan jelentékeny képtára van, amelyik vetekedik a legtiresetb galériákkal is. — Hát a módja meg is van hozzá.

Betörés egy adóhivatalba.

— Saját tudósi ónktól. —

Budapest, febr. 22.

Vakmerő rablási kísérlet történt tegnapelőtt éjjel a rumai adóhivatalban s hogy a rablás nem sikerült, az az ottani rendőrség éberségének tulajdonítható.

A vakmerő betörők éjnek idején bemásztak a köfállal körülvett adóhivatal udvarába s az udvar felől bejutottak a pénztárszobába. A betörők azonnal hozzáláttek a pénztárszékény kifurásához.

Ejében két rendőrből álló őrzőjárat haladt el az adóhivatal előtt s ezek észrevették, hogy a pénztárszobában világosság van. Erre felkeltették az épület másik szőnyében lakó Lovrik Antal hivatalsoigát, a kivel felnyitották a hivatal vasajtáját s munka közben meglepték a betörőket, kik közül kettőnek sikerült már akkor elmenekülni azon a nyíláson, melyet a falon keresztül vágtak.

A betörők a belépő rendőroket és hivatalsoigát revolverlövésekkel fogadták s az egyik rendőrt meg is lötték a balvállán.

A rendőroket szintén lövéssel feleltek s az egyik rablót mellbelőtték, a másikat pedig a lábán érte a golyó.

A lövések után a rendőroket ismét bezárták a vasajtót s a falon vágott lyukon elébe álltak, hogy a rablók el ne menekülhessenek, a hivatalsoigát pedig elküldték a városházára segítségért.

Nemsokára megérkezett Budimirovics rendőrkapitány egy csapat rendőrral s ezek azután lefűlelték a bentszorult betörőket, kik közül Kucevics Dusan, a kit a rendőroket golyója mellén talált, már halva volt.

A többieket, névszerint: Obrezsán Miklos, Sztán Miklós, Perucsics Gyokó és Nikics Péjő betörőket elfogták.

A betörők már teljesen összerongáltak a pénztárszékényt s ha a két rendőr egy órával később veszi észre a betörőket, sikerült volna 150 ezer koronát elvinni készpénzben.

CSARNOK.

Küzdelmes élet.

— Regény. —

Írta: V. Zoltán.

VI.

Első szereplésem.

(Folytatás.)

Örvendtem, hogy szabadulhattam az utálatos koldusoktól, kik ravasz tökéletlenséggel csalták meg embertársaimat.

Már épen elszunnyadtam s édes álmainban ott jártam Kondor Mózeséknél, midőn a csárda előtt keletkezett nagy zaj feléresszett.

Hirtelen felültem és kíváncsian tekintetem szét.

— Maradj itt csendesen! — mordá az öreg, ki szintén felébredett. — Én kimegyek s megtudom: mi történik ott kűnn!

Kilépett a szobából s eltűnt a sötétségben.

A zaj mindhevesebb lett az udvaron. Ugy vettem észre, hogy valaki erővel beakarna jönni, de a kocsmáros ellentel akaratának.

Később több ember gyűhetett oda, mert a zűrzavarban többféle hang hallatszott egyszerre követelősen, fenyegetőleg.

— A fiamat! Azt akarom! — hallatszott egy szipó hang, melyből borzalommal ismertem fel a koldusnő hangját.

Megréműtem kegyetlenül. Azt sem tudtam: mitevő legyek. Erősen beburkolódtam a komédiás bundájába s mozdulatlanul vártam a következőket.

Nemsokára léptek zaja hangzott s felnyitott az ajtó.

— Ébredj, fiam, ébredj! Menekülnünk kell innen gyorsan, mert ezek az emberek elragadnak tőlem! — mondá gyors lélekzetréssel. A gazember koldus megmondta feleségének, hogy megvettelek tőle s az most visszakövetel!

Gyorsan felugrottam a földről, hol ruhástól feküdtem.

Az öreg felnyitotta az ablakot s előbb leeresztett engem, aztán a nagy kalitkát adta ki, majd a nagy bundáját.

— Rendben vagyunk! — ugrott ki végre ő maga is. — Most fussunk, hogy ránk ne találjanak!

Neki mentünk a sötétségnek s gyorsléptekkel hagytuk el a kocsmát.

A zaj még halatszott egy ideig, ezután elcsendesült minden.

Az ő a kocsmán már jó me arajogókat léteünk f

Fele hogy a k az eső és sikamlóss

Kegy e ruha i egy érez gyötörne.

— Bá ki minden — vigasztalunk valan hatunk!

Nem mikor végtellették f

Oh, m tünk! Az i fardva. S zomban él

A gon hetek, új e ban leptom léptekkel h

Még wágyaimnal Földm

épen mint napjamat

Az ap ki a sáros kolva halad

Az eső szárazt sem Mhelyi komédiás b

lisztelettel A gazd az elmarad leki nyuga tőket.

A kéré táplált hajza bangon kén

— Hát

Dr. J

üg

Piacz

Sch

Az öreg bizonyosan közölt szándékát a korcsmárossal s mikor az gondolta, hogy már jó messzire elmentünk, beeresztette a rajongókat, hogy meggyőződtesse ott nem léteünk más!

Felette komor, hűvös idő volt. Alig, hogy a korcsmából elindultunk, megeredt az eső és oly sürgősen esett, hogy nemsokára sikamlóssá tette az utat.

Kegyetlenül fáztam, mert csuromvíz let a ruha rajtam. Fogaim összevérődtek s úgy éreztem magam, mintha hideg láz gyötörne.

— Bátorság, fiám! Az a valódi ember ki minden veszéllyel bátran szembe száll! — vigasztalt az öreg. — Majd csak találunk valami helyet, hol éjre meghuzódhatunk!

Nem tudom, mennyi ideig utazhattunk mikor végre egy falu szalmástetejű házaiba tértünk felénk a távolból.

Oh, mint örültem! Végre megpihenhettünk! Az igazat megvallva, nagyon el voltam fáradva. Sohisem gyalogoltam ennyit egyhuzomban életemben!

A gondolat, hogy nemsokára megpihenhetek, új erőt adott lábaimnak és gyorsabban letem az öreg után, ki katonás, kimért léptekkel haladt előttem.

Még egy negyedóra s azután elértük vágyaimnak netovábbját: a falut.

Földművelők által lakott község volt, éppen mint Tóvölgy, hol én boldog gyermek napjaimat töltöttem.

Az apró ablakokon keresztül fény lőve ki a sáros utcára, melyen keresztül czabuk kolva haladtunk.

Az eső még mindig esett s egy csepp szárazt sem hagyott bennem.

Mihelyt az első házhoz érkezünk, a komédiás bekopogtatott az ablakon és illő tisztelettel kért éjeli szállást.

A gazda az asztal mellett ült, szájában az elmaradhatatlan pipával, melyből boldog lelki nyugalommal fújta ki a bodor-füstöt.

A kérő szóra felemlte zsirral bőven táplált hajzattal fedett fejét s vastag, érdes hangon kérdé:

— Hát kicsoda maga?
(Folyt. köv.)

Dr. Lukács Emil

ügyvédi irodája.

Piacz-utca 38-ik szám,

Schäffer ház, posta mellett.

Csak RETHY-féle fogadjunk el!

Mindenütt Rethy-féle tessenék kérni.

Cognac
CZUBA-DUROZIER & Cie.

FRANCIA COGNACGYÁR, PROMONTOR.

Mindenütt kapható.

Vendéglátók: RUDA ÉS BLOCHMANN Budapest—Bécs.

A Debreczeni Kölcsonös Segélyző Egylet mint szövetkezet

XVIII-ik Rendes Közgyűlése

1902. február hó 23-án, d. e. 10 órakor

a városháza nagy tanácstermében

tartatik meg, melynek tárgyai a következők:

1. Igazgatói jelentés a múlt üzletév eredményéről.
2. Az évi mérleg, számadások és a felszámoló XIII-ik 1896-ik évtársulat vagyommérlegének beterjesztése.
3. A felszámoló bizottság valamint a felügyelő bizottság jelentése és ezeknek kapcsán a fölmontvány megadása az igazgatóság, felszámoló bizottság és felügyelő bizottság részére.
4. Az igazgatósági jelentésben foglalt indítványok fölötti határozathozatal.
5. A XIV. 1897-iki évtársulat felszámolásához 5 felszámoló bizottsági tag választása.
6. Az alapszabályok kibővítése, illetőleg módosítása.
7. A kilépő, elhalt és lemondott igazgatósági tagok és esetleg 2 felügyelő bizottsági tag helyének betöltése.
8. Indítványok (a mennyiben a közgyűlés előtt 14 nappal az igazgatóságnál beadattak.)

Jegyzet: Az évi mérleg és számadások kinyomatva, a közgyűlés előtt 8 nappal az egylet helyiségében a hivatalos órákban átvehetők.

Kivonat az alapszabályokból: 30. és 31. §§. A közgyűlésen a szövetkezet férfi tagjai gyakorolhatják szavazati jogukat. Minden jogosult tag minden törzsbetét után 1 szavazattal bír, de saját törzsbetétei után 10 szavazatnál többet senki sem gyakorolhat.

A távollévő tagok, ugyszintén a női tagok, férjük vagy más tagok útján, kiket erre meghatalmaztak, kiskorúak és gondnokság alatt állók esakis igazolt képviselőjük, erkölcsi testületek pedig az ezen czélból kijelölt személyek útján gyakorolhatják szavazati jogukat.

Minden tag csak egy ily meghatalmazást vállalhat el és ezen meghatalmazás legfőlebb még 10 szavazatra jogosíthatja.

A szavazás megkönnyítése czéljából minden tag szavazati jogosultságáról szavazatának szüneti igazolványt kap, melynek alapján a közgyűlésen szavazólapok adtnak ki.

A közgyűlésen a személyazonosság igazolása kívánható.

Az igazolványok a közgyűlést megelőző napig a szövetkezet helyiségében, a törzsbetét könyvek felmutatása ellenében adtnak ki. Ugyanott bemutatandók a meghatalmazások is.

A közgyűlés helyén vagy idejében igazolványok, vagy igazolvány nélkül szavazólapok nem adtnak ki.

Kelt Debreczenben, az 1902. jan. 20-án tartott igazgatósági ülésből.

Simonffy Imre,

kir. tan., egyleti elnök.

Vadon Sándor,

jogtanácsos, egyl. jegyző.

